

Fragment projektu edukacyjnego na Sejm Dzieci i Młodzieży XXIX kadencji pt.

**Zginać, ale z honorem (Krystyna Budnicka).
Bohaterska walka zbrojna żydowskich organizacji
bojowych z Niemcami z perspektywy 80 lat –
o ludzki, społeczny i narodowy honor oraz godność,
na przykładzie powstania w getcie warszawskim.**

Materiał edukacyjny-historia Polski

Sejm Dzieci i Młodzieży

Jest to akcja propagująca od 1994 r. parlamentaryzm wśród młodzieży, aktualnie szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych. Kadencja posłów trwa jeden rok, a jedyna sesja w roku odbywa się 1 czerwca w Dzień Dziecka.

Grafika pobrana ze strony:

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=3318683108351801&set=pcb.3318688668351245>

Co jest Hołokaust?

Holokaust znany również jako Shoah, czyli zagłada Żydów podczas II wojny światowej, było to wydarzenie, które na zawsze odmieniło obywateli Rzeczypospolitej i społeczność żydowską. W tej okrutnej zbrodni wykonanej przez nazistowskie Niemcy życie straciło około 6 milionów europejskich Żydów. W Polsce podczas okupacji niemieckiej w latach 1939 – 1945 został zamordowanych około 3 milionów Żydów.

<https://ipn.gov.pl/pl/mdpooh/87126,Holokaust-Pamiec-to-za-malo.html>

Grafika pobrana ze strony:
<https://www.bbc.com/news/world-europe-50743973>

Co to jest getto?

Getto to odizolowana część miasta, przeznaczona dla zamieszkania mniejszości narodowej, etnicznej, kulturowej bądź religijnej, poza którą nie wolno tejże społeczności zamieszkiwać. Od średniowiecza do XX wieku przez getto rozumiano wydzielony obszar miasta, zamieszkały przez Żydów lub przedstawicieli innych narodów.

Grafika pobrana ze strony:
<https://www.whitemad.pl/kladka-nad-ulica-chlodna-najwazniejszy-symbol-w-arszawskiego-getta/>

Powstania w getcie warszawskim 1943-źródła

- Powstanie w getcie warszawskim
<https://polin.pl/pl/powstanie-w-getcie-warszawskim>
<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12611,Jrgen-Stroop-Zydowska-dzielnica-mieszkaniowa-w-Warszawie-juz-nie-istnieje.html>
https://www.wikiwand.com/pl/Akcja_Getto
<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12611,Jrgen-Stroop-Zydowska-dzielnica-mieszkaniowa-w-Warszawie-juz-nie-istnieje.html>
<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/materialy-edukacyjne/teki-edukacyjn/80373,Zaglada-Zydow-polskich-w-czasie-II-wojny-swiatowej.html>
<https://wszystkoconajwazniejsze.pl/prof-jan-zaryn-w-rocznice-powstania-w-getcie-warszawskim/>

Powstania w gettach 1943-źródła

- Powstanie w getcie białostockim
<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/142382,Katarzyna-Wasilewska-Powstanie-w-getcie-bialostockim.html>
https://pl.wikipedia.org/wiki/Powstanie_w_getcie_bialostockim
- Powstanie w getcie częstochowskim
<https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/c/425-czestochowa/116-miejsca-martyrologii/45420-getto-w-czestochowie>
https://pl.wikipedia.org/wiki/Opór_w_getcie_czestochowskim

Powstanie w getcie warszawskim

Getto warszawskie, największe w okupowanej przez Niemcy Europie, zamieszkiwało około 400 tys. Żydów. Niemieckie władze rozpoczęły w 1942 r. deportacje do obozu zagłady w Treblince, deportując około 300 tys. osób. Wtedy zginął wraz ze swoimi podopiecznymi Janusz Korczak. W kwietniu 1943 r. Niemcy przystąpili do drugiej fali deportacji, na którą Żydzi odpowiedzieli zbrojnym powstaniem. Powstanie rozpoczęło się 19 kwietnia 1943 roku, a zakończyło się trwało 16 maja 1943 roku. Trwało prawie miesiąc, a Żydzi, choć słabsi i gorzej uzbrojeni, bronili się przed niemieckimi siłami. Powstanie w getcie warszawskim stało się symbolem żydowskiego ruchu oporu i zainspirowało podobne akty oporu w innych gettach.

Grafika pobrana ze strony:

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Powstanie_w_getcie_warszawskim#/media/Plik:Stroop Report - Warsaw Ghetto Uprising o6b.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Powstanie_w_getcie_warszawskim#/media/Plik:Stroop_Report_-_Warsaw_Ghetto_Uprising_o6b.jpg)

Czym była Akcja Getto?

Akcja Getto to kryptonim działań zbrojnych Polskiego Państwa Podziemnego podczas powstania w getcie warszawskim, mających na celu wsparcie żydowskich powstańców. Operacje te były realizowane przez Armię Krajową, główną siłę zbrojną polskiego ruchu oporu w czasie II wojny światowej. W ramach Akcji Getto, żołnierze Polski Podziemnej, przemycając broń, amunicję, leki i żywność, wspierali powstańców w walce z nazistami. Działania te trwały od 19 kwietnia do 16 maja 1943 roku. Współpraca między Armią Krajową a żydowskimi powstańcami wynikała ze wspólnego dążenia do zakończenia niemieckiej okupacji Polski. Akcja Getto miała również na celu wyrażenie solidarności z prześladowaną ludnością żydowską. Choć powstanie zostało ostatecznie stłumione, Akcja Getto pozostaje ważnym elementem historii polskiego ruchu oporu. Powstańcom pomagali również członkowie: Gwardii Ludowej, Socjalistycznej Organizacji Bojowej oraz Milicji Ludowej RPPS.

Grafika pobrana ze strony:

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Akcja_Getto#/media/Plik:Stroop Report - Warsaw Ghetto Uprising - 10501.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Akcja_Getto#/media/Plik:Stroop_Report_-_Warsaw_Ghetto_Uprising_-_10501.jpg)

Dwie flagi na Placu Muranowskiego. Polska i Żydowska.

Podczas bitwy na Placu Muranowskim w dniach 19–22 kwietnia 1943 r. Doszło do poruszającego wydarzenia, mającego na celu zmanifestowanie jedności i narodowego honoru Żydów. Żydowski powstańcy wywiesili polską i żydowską flagę, tworząc symbol oporu oraz solidarności obu narodów. W tych trudnych czasach pełnych przemocy i prześladowań wywieszenie tych flag na Placu Muranowskim było wyrazem determinacji Żydów, którzy stawiali czoła niemieckim oprawcom, walcząc o swoją wolność, godność i przetrwanie. Ten gest podkreślał również wartość narodowego honoru Żydów, ukazując, że mimo niewyobrażalnych cierpień, ich duch narody pozostawał niezłomny. Wywieszenie polskiej i żydowskiej flagi stanowiło również wyraz współpracy i wzajemnego wsparcia między Polakami oraz Żydami, którzy walczyli przeciwko wspólnemu wrogowi. Moment wywieszenia flag na Placu Muranowskim na zawsze zapisał się w pamięci tych, którzy przetrwali te trudne chwile, jako symbol niezłomności, odwagi i narodowego honoru.

Grafika pobrana ze strony:

<https://www.tysol.pl/a101315-dwie-flagi-nad-placem-muranowskim-spektakl-war-szawska-masada-43-w-berlinie>

Pomoc Żydom udzielana przez Polaków

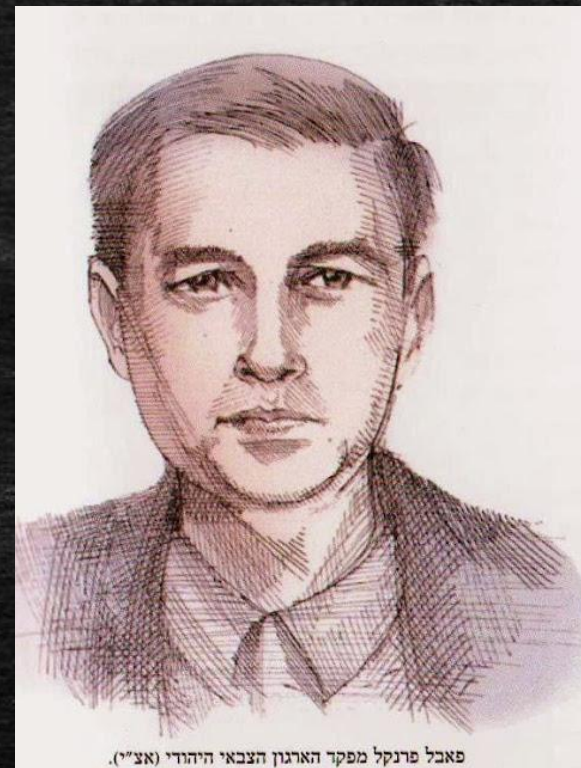
Podczas II wojny światowej wielu Polaków z narażeniem życia odważnie pomagało Żydom prześladowanym i eksterminowanym przez nazistów. Polacy udzielali pomocy Żydom, choć Niemcy karali za to śmiercią. Akcję pomocy Żydom prowadziły polskie organizacje podziemne, na czele z Polskim Państwem Podziemnym. Oferowali schronienie i kryjówki, często we własnych domach lub na swoich posesjach, aby chronić Żydów przed wykryciem i schwytaniem. Polacy dostarczali także ukrywającym się Żydom żywność, odzież i lekarstwa, zapewniając zaspokojenie ich podstawowych potrzeb pomimo niedostatku środków. Wielu Polaków było zaangażowanych w fałszowanie fałszywych dokumentów tożsamości, aby pomóc Żydom uchodzić za nie-Żydów i uniknąć nazistowskich łapanek. Polskie podziemie, w tym organizacje takie jak Żegota (Rada Pomocy Żydom), odegrało kluczową rolę we wspieraniu osób i rodzin żydowskich pomocą finansową, medyczną i prawną. W niektórych przypadkach Polacy pomagali Żydom w ucieczce z gett, obozów koncentracyjnych lub pociągów deportacyjnych. Te wysiłki obywateli polskich przyczyniły się do ocalenia tysięcy Żydów, a od września 2021 r. ponad 6992 Polaków zostało uznanych przez Yad Vashem za Sprawiedliwych wśród Narodów Świata za bohaterские czyny podczas Holokaustu. 24 marca obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką.

Grafika pobrana ze strony:
<https://holistic.news/polacy-i-zydzy-jestesmy-do-siebie-bardzo-podobni/>

Organizacje konspiracyjne biorące udział w powstaniu w getcie warszawskim

Powstanie w getcie warszawskim zorganizowały najważniejsze żydowskie organizacje konspiracyjne w okupowanej przez Niemców Polsce. Były to Żydowska Organizacja Bojowa i Żydowski Związek Wojskowy. ŻOB (liczył około 500-600 członków) przewodził Mordechaj Anielewicz, który był głównym dowódcą powstania w getcie warszawskim. Za swoje zasługi został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Walcznych i Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy. ŻZW (liczył około 300-500 członków) dowodził Paweł Frenkel.

Grafiki pobrane ze stron:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Mordechaj_Anielewicz#/media/Plik:Mordechaj_Anielewicz.JPG

<https://3.bp.blogspot.com/-tNzGYIYjH8A/VTPOdPbljUI/AAAAAAAAzOc/Cjp8viFXa3M/s1600/pavel%2Bfrankel.jpg>

Żydowska Organizacja Bojowa

Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB) była podziemną grupą zbrojną, która powstała w 1942 roku w okupowanej przez Niemców Polsce. Organizacja ta zrzeszała Żydów, którzy zdecydowali się stawić czynny opór niemieckim prześladowcom. ŻOB był odpowiedzialny za organizowanie i koordynowanie działań zbrojnych w gettach, a szczególnie w getcie warszawskim. Pod przywództwem Mordechaja Anielewicza, ŻOB odegrał kluczową rolę podczas powstania w getcie warszawskim w 1943 roku, gdy powstańcy stawili zaciepły opór przeważającym siłom nazistowskim. ŻOB był również zaangażowany w działania sabotażowe oraz przekazywanie informacji na temat sytuacji w gettach. Mimo iż powstanie w getcie warszawskim zakończyło się tragicznie, Żydowska Organizacja Bojowa przyczyniła się do podniesienia świadomości o Holokauście oraz nazistowskich zbrodniach. Dzisiaj, historia ŻOB pozostaje symbolem odwagi, determinacji i oporu Żydów przeciwko nazistowskiemu terrorowi.

Grafika pobrana ze strony:
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Żydowska_Organizacja_Bojowa#/media/Plik:Flag_of_ZOB_\(Jewish_Fighting_Organization\).svg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Żydowska_Organizacja_Bojowa#/media/Plik:Flag_of_ZOB_(Jewish_Fighting_Organization).svg)

Żydowski Związek Wojskowy

Żydowski Związek Wojskowy (ŻZW) był tajną organizacją zbrojną, która została założona w 1942 roku w okupowanej przez Niemców Polsce przez grupę dawnych oficerów Wojska Polskiego, którzy byli Żydami. Głównym celem ŻZW było zorganizowanie i przeprowadzenie zbrojnego oporu przeciwko Niemcom. ŻZW działał niezależnie od Żydowskiej Organizacji Bojowej (ŻOB) i miał swoje własne struktury dowodzenia oraz źródła zaopatrzenia w broń i amunicję. Pod przywództwem Dawida Apfelbauma, Pawła Frenkela oraz Leona Rodala, ŻZW przygotowywał się do zbrojnego oporu, uczestnicząc w szkoleniu bojowników i zdobywaniu potrzebnego wyposażenia. W kwietniu 1943 roku ŻZW wziął czynny udział w powstaniu w getcie warszawskim, współpracując z ŻOB i innymi organizacjami podziemnymi, które walczyły z niemieckimi siłami okupacyjnymi. Chociaż byli znacznie mniej liczni niż ŻOB, bojownicy ŻZW odegrali ważną rolę w oporze. Mimo że powstanie w getcie warszawskim zostało brutalnie stłumione przez Niemców, Żydowski Związek Wojskowy pozostaje symbolem odwagi, determinacji i ducha walki w obliczu eksterminacji. Działania ŻZW również przyczyniły się do zwiększenia świadomości na temat tragedii Holokaustu oraz zbrodni popełnionych przez nazistów. Dzisiaj historia ŻZW upamiętnia bohaterstwo i poświęcenie tych, którzy zdecydowali się przeciwstawić nazistowskiemu reżimowi, walcząc za wolność i godność narodu żydowskiego.

Grafika pobrana ze strony:
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Żydowski_Związek_Wojskowy#/media/Plik:Flag_of_ZZW_\(Jewish_Military_Union\).svg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Żydowski_Związek_Wojskowy#/media/Plik:Flag_of_ZZW_(Jewish_Military_Union).svg)

Mordechaj Anielewicz

Mordechaj Anielewicz był przywódcą żydowskiego ruchu oporu podczas II wojny światowej, który odegrał kluczową rolę w powstaniu w getcie warszawskim. Urodzony w 1919 roku w Warszawie, został aktywnym członkiem młodzieżowego ruchu syjonistycznego Hachomer Haczair. Gdy nazisci okupowali Polskę i zamykali Żydów w gettach, Anielewicz skupił się na budowaniu zbrojnego oporu przeciwko nim.

W 1942 został mianowany dowódcą Żydowskiej Organizacji Bojowej (ŻOB). Pod jego dowództwem ŻOB walczył z nazistami podczas powstania w getcie warszawskim w 1943 r., największej żydowskiej rewolty podczas Holokaustu. Anielewicz zginął w akcji w maju 1943 roku, ale jego odwaga i nieustraszenie są nadal pamiętane jako symbol oporu wobec tyranii. Pośmiertnie odznaczony: Krzyżem Walecznych – 1943 r. i Order Krzyża Grunwaldu III klasy – 1945 r.

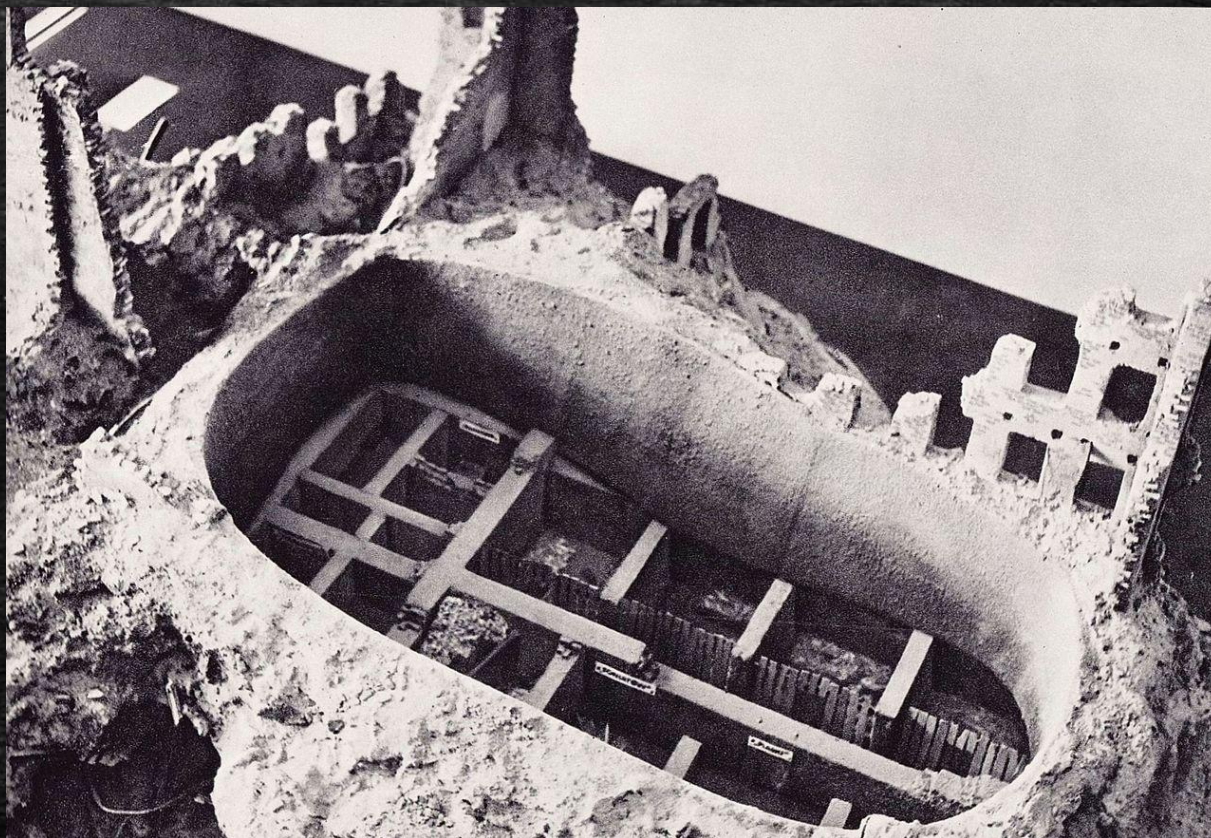

Grafika pobrana ze strony:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Mordechaj_Anielewicz#/media/Plik:Mordechaj_Anielewicz.JPG

Ostatni bunkier ŻOB – Bunkier Anielewicz

Ostatni bunkier Anielewicza, usytuowany w getcie warszawskim przy ulicy Miłej 18, pełnił rolę głównego centrum dowodzenia i serca ruchu oporu, stanowiąc wyraz ludzkiego, społecznego i narodowego honoru Żydów. Bunkier ten był ukrytym podziemnym schronem, w którym Anielewicz oraz inni bojownicy ruchu oporu znajdowali schronienie, planowali swoje działania i koordynowali powstanie. W miarę postępu powstania Niemcy stopniowo zdobywali kontrolę nad gettem, a sytuacja pozostałych bojowników stawała się coraz bardziej beznadziejna. W tym kontekście determinacja i niezłomność Żydów w walce o swoją godność i przetrwanie stawały się wyrazem ich społecznego i narodowego honoru. 8 maja 1943 roku niemieckie oddziały odkryły i zaatakowały bunkier przy Miłej 18. Uważa się, że Anielewicz i pozostali bojownicy zginęli w bitwie lub popełnili samobójstwo, aby uniknąć schwytania przez nazistów. Kopiec gruzów i tablica pamiątkowa upamiętniają to miejsce, przypominając o ofiarności i odwadze tych, którzy walczyli z nazistowską przemocą oraz o ludzkim, społecznym i narodowym honorze Żydów, którzy przeciwstawili się nieprawości, broniąc swojej tożsamości i godności.

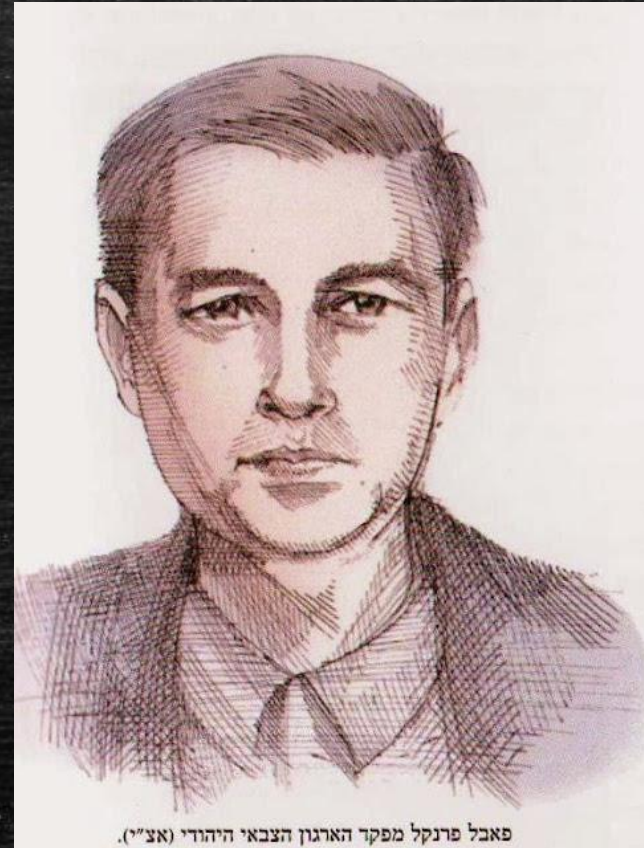
Grafika pobrana ze strony:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Bunkier_Anielewicza_w_Warszawie#/media/Plik:Rekonstrukcja_Bunkier_Anielewicza_Miła_18.jpg

Paweł Frenkel

Paweł Frenkel był żydowskim bojownikiem ruchu oporu podczas II wojny światowej, najbardziej znanym ze swojej roli w kierowaniu Żydowskim Związkiem Wojskowym (ZZW) podczas powstania w getcie warszawskim. Urodzony w 1920 roku w Warszawie, Frenkel zaangażował się w młodzieżowy ruch rewizjonistycznych syjonistów Betar. W miarę rozwoju Holokaustu skupił się na organizowaniu zbrojnego oporu przeciwko nazistom w getcie warszawskim.

W 1942 roku Frenkel był współzałożycielem ZZW, bojowej organizacji, której celem była ochrona Żydów i walka z nazistowskim uciskiem. Podczas powstania w getcie warszawskim w 1943 roku Frenkel poprowadził ZZW do zacieklej bitwy u boku Żydowskiej Organizacji Bojowej (ŻOB), dokonując historycznego aktu żydowskiego oporu. Chociaż Frenkel zginął podczas powstania, jego odwaga i determinacja pozostają trwałym symbolem oporu wobec okropności Holokaustu.

Grafika pobrana ze strony:

<https://3.bp.blogspot.com/-tNzGYIYjH8A/VTPOdPbljUI/AAAAAAAAAzOc/Cjp8viFXa3M/s1600/pavel%2Bfrankel.jpg>

Marek Edelman

Podporucznik Marek Edelman był żydowsko-polskim działaczem politycznym i społecznym, kardiologiem i jednym z ostatnich żyjących przywódców powstania w getcie warszawskim podczas II wojny światowej. Urodzony w 1919 roku w Homlu na Białorusi, Edelman dorastał w Warszawie, gdzie związał się z Bundem, świeckim żydowskim ruchem socjalistycznym. Gdy Holokaust się rozwijał, Edelman był współzałożycielem Żydowskiej Organizacji Bojowej (ŻOB), aby przeciwstawić się nazistowskiemu uciskowi.

Podczas powstania w getcie warszawskim w 1943 r. Edelman pełnił funkcję zastępcy dowódcy, odgrywając kluczową rolę w organizowaniu i kierowaniu ruchem oporu przeciwko nazistom. Mimo ostatecznej klęski powstania Edelman przeżył i przez całą wojnę brał udział w polskim ruchu oporu. Po wojnie pozostał w Polsce i odnosił sukcesy jako kardiolog, kontynuując jednocześnie działalność społeczno-polityczną aż do śmierci w 2009 roku. Odznaczony wysokimi odznaczeniami: Orderem Orła Białego – 1998 r., Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy – 1948 r. i Krzyżem Komandorskim Legii Honorowej – 2008 r.

Grafika pobrana ze strony:

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Edelman#/media/Plik:Marek_Edelman - Warsaw Ghetto Uprising.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Edelman#/media/Plik:Marek_Edelman_-_Warsaw_Ghetto_Uprising.jpg)

Tosia (Tova) Altman

Tosia Altman była żydowską bojowniczką ruchu oporu i kurierką podczas II wojny światowej, znaną z udziału w powstaniu w getcie warszawskim. Urodzona w 1918 roku.

Altman wstąpiła do młodzieżowego ruchu syjonistycznego Dror i została oddaną członkinią tej organizacji. Gdy Holokaust się rozwijał, przyjęła kluczową rolę kurierki, przemycając broń, informacje i fałszywe dokumenty tożsamości między różnymi żydowskimi gettami w okupowanej Polsce.

Podczas powstania w getcie warszawskim w 1943 r. Altman aktywnie uczestniczyła w ruchu oporu, walcząc jako członkini Żydowskiej Organizacji Bojowej (ŻOB). Jej odwaga i determinacja odegrały kluczową rolę w zorganizowaniu i przeprowadzeniu powstania. Niestety Altman została ciężko ranna podczas próby ucieczki z płonącego getta i została schwytana przez nazistów, ostatecznie umierając z powodu odniesionych obrażeń w maju 1943 roku w wieku 24 lat. Odznaczona pośmiertnie w 1948 r. najwyższym polskim odznaczeniem wojskowym – Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari

Grafika pobrana ze strony:

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Tosia_Altman#/media/Plik:Tosia_Altman_\(Remini_Enhanced\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Tosia_Altman#/media/Plik:Tosia_Altman_(Remini_Enhanced).jpg)

Powstanie w getcie białostockim

Powstanie w getcie białostockim rozpoczęło się 16 sierpnia 1943 roku i do 20 sierpnia 1943 roku. Żydowscy bojownicy z Antyfaszystowskiej Organizacji Bojowej, dowodzeni przez Mordechaja Tenenbauma, który zginął podczas powstania, zaatakowali siły niemieckie bronią domowej roboty. Pomimo ich męstwa powstanie ostatecznie zakończyło się niepowodzeniem, a Niemcy stłumili powstanie. Jednym z bohaterskich czynów jest oblanie kwasem solnym w obronie rodziny niemieckiego żołnierza, który brał udział w łapance Żydów. Plan przebiegu powstania opracował oficer rezerwy Wojska Polskiego Daniel Moszkowicz, ps. Jerzy. Został pośmiertnie odznaczony Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy.

Grafika pobrana ze strony:
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Powstanie_w_getcie_białostockim#/media/Plik:Bialystok_Ghett_o_15-20_August_1943_\(liquidation\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Powstanie_w_getcie_białostockim#/media/Plik:Bialystok_Ghett_o_15-20_August_1943_(liquidation).jpg)

Powstanie w getcie częstochowskim

Powstanie w getcie częstochowskim rozpoczęło się 25 czerwca 1943 roku i trwało do końca czerwca 1943 r. Żydowscy bojownicy ruchu oporu, na czele z dowódcą powstania, którym był Mordechaj Zilberberg, zaatakowali siły niemieckie przemycając bronią. Powstanie ostatecznie zakończyło się niepowodzeniem, a Niemcy stłumili powstanie.

Grafika pobrana ze strony:
<https://www.dws-xip.com/reich/zaglada/getto36.jpg>

Podsumowanie o powstaniach w gettach żydowskich

- Powstania w gettach były nie tylko aktami oporu, ale także aktami buntu, bohaterstwa, męstwa i odwagi. Były świadectwem niezłomnego ducha walki w obliczu niewyobrażalnego horroru, jaki ich tam spotykał. Bojownicy z getta zdawali sobie sprawę, że prawdopodobieństwo ich śmierci jest bardzo wysokie, jednakże woleli walczyć o honor, godność oraz wolność i zginąć w boju, niż biernie oczekiwać na koniec swojego życia. Ich odwaga nigdy nie zostanie zapomniana.

Dziękujemy za uwagę
